

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 479/2025-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ] oboch zastúpených advokátom JUDr. Pavlom Gráčíkom, Farská 40, Nitra, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 17C/2/2017-514 z 5. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 15. novembra 2024 a doplnenou podaním z 25. novembra 2024 sa sťažovatelia domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto rozhodnutia (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Sťažovatelia senátu ústavného súdu v podaní z 1. januára 2025 navrhli, aby prerušil konanie o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 5 ústavy a podal návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy na vyslovenie nesúladu § 14 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) z dôvodu rozporu tohto zákonného ustanovenia s ústavou, keďže táto zákonná norma nepripúšťa možnosť namietat' v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o zastavení konania zaplatenie súdneho poplatku po uplynutí súdom stanovenej lehoty na jeho zaplatenie.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 17C/2/2017 sa žalobcovia domáhali proti sťažovateľom určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

4. Uznesením č. k. 17C/2/2017-475 z 2. augusta 2024 vyšší súdny úradník zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za dovolanie podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch.

5. Proti predmetnému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovatelia podali sťažnosť, ktorú sudca okresného súdu napadnutým uznesením ako nedôvodnú zamietol podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

5.1. Sudca sa nestotožnil s argumentáciou sťažovateľov týkajúcou sa nesprávne vyrubenej výšky súdneho poplatku za dovolanie. Podľa názoru sudcu vyšší súdny úradník postupoval správne pri stanovení výšky súdneho poplatku, keď vychádzal z predmetu dovolacieho konania, ktorým bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, teda podľa položky 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov zo sumy 140 eur, ktorú vo výške dvojnásobku poplatku podľa § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch vynásobil dvomi, čo predstavuje sumu 280 eur, ktorú následne v zmysle § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch znížil o 50 eur, keďže dovolanie bolo podané elektronicky. Sťažovatelia súdny poplatok na základe výzvy súdu (účinnejšie doručenej 4. júna 2024) v stanovenej desaťdňovej lehote nezaplatili, pričom boli riadne poučení o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku. Zaplatili súdny poplatok za dovolanie až 15. augusta 2024 v sume 280 eur, pričom posledným dňom na zaplatenie súdneho poplatku bol 14. jún 2024 (piatok). Zastavenie konania tak bolo nevyhnutným následkom nečinnosti sťažovateľov pri splnení si ich poplatkovej povinnosti.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti nasmerovanej proti napadnutému uzneseniu sudcu okresného súdu namietajú vyrubenie súdneho poplatku vo výške odporujúcej zákonu o súdnych poplatkoch. Keďže v Sadzobníku súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu k zákonu, nie je poplatok za dovolanie explicitne stanovený, nemožno na výpočet tohto súdneho poplatku aplikovať § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, tak ako to urobil okresný súd. Z uvedeného vyplýva, že pri výpočte súdneho poplatku nemalo dôjsť k jeho zníženiu o 50 %, resp. 50 eur, keďže súdny poplatok za dovolanie nie je uvedený v Sadzobníku. Sťažovatelia považujú za správne určený súdny poplatok za dovolanie v sume 280 eur, pričom podľa ich názoru mal súd vychádzať z položky č. 1 písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov a sumu 140 eur mal podľa § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch vynásobiť dvoma, čo predstavuje sumu 280 eur. Nepopierajú, že súdny poplatok neuhradili v súdom stanovenej lehote, no napokon ho zaplatili v priebehu sťažnostného konania, čo však sudca okresného súdu nevzal pri rozhodovaní o ich sťažnosti do úvahy. Okresný súd tak podľa ich názoru porušil § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v spojení s § 10 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch. Napadnuté uznesenie považujú za nepreskúmateľné, keďže v ňom absentuje odpoveď na námietku sťažovateľov, či sa poplatková povinnosť považuje za splnenú, ak je súdny poplatok zaplatený po uplynutí lehoty na jeho zaplatenie do času právoplatného rozhodnutia o zastavení konania. V tejto súvislosti poukazujú na právnu úpravu zákona o súdnych poplatkoch účinnú

do 30. júna 2017, ktorá pripúšťala zaplatenie súdneho poplatku do konca lehoty na podanie odvolania proti rozhodnutiu o zastavení konania. Tvrdia, že súd je povinný rozhodovať podľa stavu v čase vyhlásenia rozhodnutia, pričom v ich prípade bol v čase rozhodovania sudcu okresného súdu súdny poplatok už uhradený.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K napadnutému uzneseniu okresného súdu:

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá ich sťažnosť proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie.

8. S ohľadom na vymedzený predmet konania ústavný súd už viackrát zdôraznil, že právo na súdnu ochranu (právo na prístup k súdu) nie je absolútne, ale v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha podmienkam (v súlade s čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy), akými sú napríklad procesná subjektivita, zákonné lehoty, náležitosti žaloby, *exceptio rei iudicatae* (prekážka právoplatne rozhodnutej veci), prekážka *litispendencie*, ako aj platenie súdnych poplatkov a iné podmienky súdneho konania. Ústava ani dohovor negarantujú právo na bezplatné súdne konanie. Uloženie poplatkovej povinnosti v súkromnoprávných sporoch teda nemožno samo osebe považovať za rozporné s právom na prístup k súdu chráneným v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Kreuz proti Poľsku z 19. 6. 2001, sťažnosť č. 28249/95, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Airey proti Írsku z 9. 10. 1979, sťažnosť č. 6289/73, ako aj IV. ÚS 144/04). Právo na prístup k súdu môže byť obmedzené alebo podmienené splnením rôznych formalít alebo iných podmienok, ku ktorým patrí aj zaplatenie súdneho poplatku podľa zákona o súdnych poplatkoch, z ktorého vyplýva, za splnenia akých podmienok je možné poplatkovú povinnosť ukladať, pričom otázka posúdenia týchto podmienok patrí do výlučnej právomoci všeobecného súdu (m. m. IV. ÚS 144/04). Je preto vecou judikatúry všeobecných súdov, aby vymedzila kritériá, z ktorých bude pri aplikácii zákonných ustanovení týkajúcich sa súdnych poplatkov vychádzať (porov. I. ÚS 27/2014, III. ÚS 559/2011, III. ÚS 441/2014). Na strane druhej za rozporný s čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru) je možné považovať postup všeobecného súdu, na základe ktorého sa sporovej strane, resp. účastníkovi konania odníme právo na súd a prístup k nemu bez toho, aby boli na to splnené zákonné požiadavky (*denegatio iustitiae*). Inými slovami, ak všeobecný súd zastaví (ukončí) súdne konanie z dôvodu, ktorý je ústavne a dokonca i zákonne nekonformný, odníme strane civilného súdneho konania právo na súd (I. ÚS 464/2010).

9. Aj rozhodovanie všeobecných súdov o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok však musí mať zákonný podklad a nemôže byť výsledkom arbitrárneho prístupu či zjavne nesprávneho posúdenia situácie predpisom podústavného práva, ktorým je v tomto prípade zákon o súdnych poplatkoch. Zároveň musí odôvodnenie súdneho rozhodnutia jasne a zrozumiteľne poskytovať odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany,

t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

10. Sťažnostnú argumentáciu obsiahnutú v ústavnej sťažnosti možno rozdeliť do dvoch línií. Prvá sa týka tvrdenia sťažovateľov, že súdny poplatok za dovolanie bol vyrubený vo výške odporujúcej zákonu o súdnych poplatkoch. Podstatou druhej línie sú námietky nasmerované proti následkom, ktoré okresný súd vyvodil zo zmeškania procesnej lehoty na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie. Sťažovatelia sú presvedčení, že sudca okresného súdu konal v rozpore s § 10 ods. 2 písm. c) v spojení s § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, ak nezohľadnil úhradu súdneho poplatku v čase jeho rozhodovania o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka.

11. Z dôvodov napadnutého uznesenia vyplýva, že sudca okresného súdu sa náležite vysporiadal s námietkami sťažovateľov vo vzťahu k výpočtu súdneho poplatku vyrubeného za dovolanie, pričom zrozumiteľne a dostatočne vysvetlil, akým postupom vyšší súdny úradník stanovil výšku súdneho poplatku, aplikujúc položku č. 1 písm. b) Sadzobníka a § 6 ods. 2 a 3 zákona o súdnych poplatkoch, poukazujúc pritom na príslušnú judikatúru ústavného súdu (bod 14 napadnutého uznesenia). Nie je preto možné prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľov, že sudca okresného súdu sa nezaoberal ich podstatnými námietkami prezentovanými v tomto smere. Navyše, nebolo možné prehliadnuť, že sťažovatelia nesúhlasia s výpočtom súdneho poplatku za dovolanie, ktorý mal byť podľa ich názoru vyrubený v sume 280 eur, a nie v sume 230 eur, na ktorej zaplatenie ich vyzval okresný súd. Je teda zrejme že sťažovatelia broja proti výpočtu súdneho poplatku, ktorého výška bola stanovená v ich prospech a ktorý napokon v priebehu sťažnostného konania uhradili v sume 280 eur, teda vo vyššej sume, na akú boli súdom vyzvaní.

12. Pokiaľ ide o ďalšiu námietku spočívajúcu v tvrdení, že sudca okresného súdu nezohľadnil, že súdny poplatok bol sťažovateľmi už uhradený v čase rozhodovania o ich sťažnosti a v rozpore s § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch nepristúpil k zrušeniu uznesenia o zastavení konania, ústavný súd uvádza, že z príslušných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch jednoznačne vyplýva, že s účinnosťou od 1. júla 2017 zákonodarca zavedením nového pravidla explicitne zakázal súdu rozhodujúcemu o zastavení konania prihliadať na prípadné zaplatenie súdneho poplatku po uplynutí lehoty určenej vo výzve. Zároveň tým zákonodarca nanovo určil medze v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy, pri ktorých rešpektovaní sa sťažovateľ môže domáhať svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne III. ÚS 365/2022). Vo veci sťažovateľov tak ústavný súd dospel k záveru, že zo strany okresného súdu vydaním napadnutého uznesenia nejde o reštriktívnu interpretáciu podústavného konceptu sankcionovania nezaplatenia súdneho poplatku, ale ide o dôsledné uplatnenie reštriktívne formulovanej normy ako produktu vôle zákonodarcu. Na tomto mieste je zároveň možné doplniť, že ak by okresný súd postupoval spôsobom, akého sa dožadujú sťažovatelia, teda uprednostnil by ich právo na prístup k súdu v podobe nezastavenia dovolacieho konania, rozhodol by v rozpore so zákonom. V súlade s ústavným konceptom del'by moci okresný súd ako orgán súdnej moci nie je oprávnený sám od seba ignorovať vôľu zákonodarcu, ktorá požíva prezumpciu súladu s ústavou, a teda aj so základným právom na súdnu ochranu (obdobne napr. IV. ÚS 333/2025).

13. Ústavný súd v tejto súvislosti považuje za potrebné už len dodať, že výzva je poplatníkovi zasielaná v prípade nezaplatenia súdneho poplatku splatného podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch). Inštitút následnej výzvy teda umožňuje

poplatníkovi zaplatiť súdny poplatok ešte v dodatočnej lehote, ktorú možno z jej povahy označiť za lehotu na nápravu. Výzva na zaplatenie súdneho poplatku je teda do určitej miery privilégium, pričom jej účelom nie je uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok, ale upozornenie na jej nesplnenie, keďže samotná poplatková povinnosť vyplýva priamo zo zákona o súdnych poplatkoch a je podmienkou na to, aby súd mohol pokračovať v konaní (obdobne III. ÚS 196/2018, I. ÚS 379/2022, I. ÚS 152/2022, IV. ÚS 186/2022).

14. Vzniknutej situácii tak sťažovatelia mohli zabrániť aj sami, pretože povinnosť zaplatiť súdny poplatok im vznikla už podaním dovolania [§ 5 ods. 1 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch] a súdom vyrubená výška súdneho poplatku (230 eur) sa nejaví byť taká vysoká, aby predstavovala reálnu a objektívnu prekážku prístupu k dovolaciemu súdu, pričom v prípade úspechu v spore si jeho náhradu bolo možné uplatňovať v rámci trov konania. Rozhodnutie o zastavení konania tak v danom prípade predstavovalo logický a zákonný následok nezaplatenia súdneho poplatku za podané dovolanie. Ako už bolo zmienené, tento zákonný následok spôsobený procesnou pasivitou sťažovateľov vyplýva z § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch a nepodlieha prípadnej diskreícii vo veci konajúceho všeobecného súdu.

15. Ústavný súd tak uzatvára, že pokiaľ si sťažovatelia svoju poplatkovú povinnosť v súdom stanovenej lehote nesplnili, okresný súd nemal (za týchto okolností) inú možnosť než dovolacie konanie zastaviť. Vzhľadom na uvedené nevidí priestor na konštatovanie porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom nezistil ani žiadny dôvod, pre ktorý by mohla vzniknúť pochybnosť o ústavnej konformite napadnutého uznesenia okresného súdu. Z týchto dôvodov ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K návrhu sťažovateľov, aby senát ústavného súdu podal návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy o súlade právnych predpisov:

16. Pokiaľ ide o návrh sťažovateľov na prerušenie konania podľa čl. 127 ods. 5 ústavy, ústavný súd zdôrazňuje, že ústavným predpokladom na potenciálne prerušenie konania senátom ústavného súdu a predloženie návrhu podľa čl. 125 ods. 1 ústavy je, že sa napadnutý právny predpis týka podanej ústavnej sťažnosti (čl. 127 ods. 5 ústavy), pričom tento súvis je sťažovateľ povinný osobitne odôvodniť [§ 123 ods. 4 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Predpokladom na postup podľa § 131a ods. 1 zákona o ústavnom súde je posúdenie dôvodnosti návrhu na prerušenie konania, k čomu môže dôjsť v takom prípade, ak senát ústavného súdu pristúpi k vecnému posudzovaniu ústavnej sťažnosti. Aj v takom prípade platí, že sťažovateľ musí preukázať a riadne odôvodniť splnenie podmienky prejudiciality, teda existencie vecnej súvislosti medzi právnym predpisom, ktorého ústavnú súladnosť navrhuje preskúmať, a predmetom ústavnej sťažnosti (IV. ÚS 181/2025).

17. V konečnom dôsledku z požiadavky spoločného podania ústavnej sťažnosti a návrhu podľa čl. 127 ods. 5 ústavy vyplýva aj chronologické obmedzenie možnosti podania predmetného návrhu v zákonom ustanovenej lehote na podanie ústavnej sťažnosti (§ 124 zákona o ústavnom súde), čo súvisí aj s podmienkou prejudiciality. Akceptáciu návrhu totiž nemožno zvažovať výlučne

na účel zosúladenia právneho poriadku v jeho vertikálne usporiadaných vrstvách bez toho, aby to zároveň (v prípade konečného úspechu návrhu) privodilo možnosť odlišného rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti (oproti situácii absencie alebo nevyhovenia návrhu). Znamená to, že spoločné podanie ústavnej sťažnosti a návrhu podľa čl. 127 ods. 5 ústavy neumožňuje po včasnom podaní samotnej ústavnej sťažnosti doplniť predmetný návrh až po uplynutí lehoty na podanie ústavnej sťažnosti. Ak by taká situácia nastala, vyvoláva konzekvencie obsahovo zodpovedajúce § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde, ktoré sa premietnu do nevyhovenia podanému návrhu (IV. ÚS 151/2025).

18. Možno dodať, že návrh podľa čl. 127 ods. 5 ústavy musí byť osobitne odôvodnený z hľadiska argumentácie o nesúlade právnych predpisov a z hľadiska splnenia podmienky prejudiciality [§ 123 ods. 4 písm. b) a d) zákona o ústavnom súde], nie je teda možné také odôvodnenie nahradiť odkazom na samotnú ústavnú sťažnosť alebo na údaje prezentované v konaní predchádzajúcom ústavnej sťažnosti. Taký deficit odôvodnenia vyvoláva konzekvencie obsahovo zodpovedajúce § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde, ktoré sa premietnu do nevyhovenia podanému návrhu.

19. V danom prípade sťažovatelia svoj návrh podľa čl. 127 ods. 5 ústavy ústavnému súdu preukázateľne doručili samostatným podaním 1. januára 2025, teda zjavne po uplynutí lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (§ 124 zákona o ústavnom súde). Dopytom na okresnom súde ústavný súd zistil, že právoplatnosť napadnutého uznesenia nastala 23. septembra 2024, a teda koniec dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti, a teda aj návrhu podľa čl. 127 ods. 5 ústavy pripadol na 23. november 2024 (sobota), preto bol posledným dňom najbližší pracovný deň pondelok 25. november 2024.

20. Z už uvedených dôvodov a pri zachovaní postupu popísaného v bode 17 tohto uznesenia ústavný súd návrhu sťažovateľov ako oneskorene podanému nevyhovел a svoj záver odôvodnil v tomto uznesení (o odmietnutí ústavnej sťažnosti).

21. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu